

УРОК № 1

Тема.	Звуки і букви. Алфавіт.
Мета:	закріплювати уявлення дітей про букви і звуки рідної мови, навчати складати звукові моделі слів; удосконалювати навички каліграфічного письма; розвивати спостережливість, уважність, старанність, фонематичний слух; виховувати любов до рідної мови і пробуджувати інтерес до знань, до навчання.
Обладнання:	малюнки із зображенням осінніх пейзажів.

ХІД УРОКУ

I. ОРГАНІЗАЦІЯ КЛАСУ

II. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1. Слово вчителя.

Розпочнемо наш перший урок з рідної мови у 2 класі. Протягом навчального року на вас чекає цікава мандрівка великою країною, яка називається Мова. Мандрувати цією країною допоможе вам цей чудовий підручник. Він познайомить вас із новими правилами, навчить грамотно писати, розповість, що таке текст і які бувають речення, з чого складається слово й ще багато чого цікавого і корисного.

Розгляньте і познайомтесь зі своїм другом і помічником — підручником «Українська мова».

(Розгляд умовних позначок (с. 2 підручника), бесіда про охайне ставлення до підручника, його підпис.)

- Відкрийте підручник на с. 3 і прочитайте, чого ви будете навчатися, про що дізнаєтесь.
- Для успішного навчання вам треба скористатися порадою другокласників:

Допитливим, цікавим будь,
та тільки не байдужим.

В Країну знань велику путь
долай уперто, друже.

Григор Барадудлін

- До чого закликає цей вірш?
- Як потрібно здобувати знання?

2. Знайомство із зошитом з друкованою основою.

III. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ І ЗАВДАНЬ УРОКУ

Сьогодні ми дізнаємось, чи готові ви до подорожі країною Мови, чи пам'ятаєте ви те, що вивчали у 1 класі. Ці знання вам будуть, необхідні для успішного засвоєння матеріалу першого розділу підручника.

IV. ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Повторення матеріалу про звуки.

- Розгляньте малюнки на дошці. (Демонстрація малюнків із зображенням осінніх пейзажів.)
- Яка пора року на них зображена?
- **Вправа 1 (с. 4 підручника).**
  - Послухайте вірш Ліни Костенко і скажіть, який малюнок найбільше відповідає його змісту.
  - Що робить осінь?
  - Про що попросило листя в осені?
  - Назвіть звуки у слові *осінь*.

2. Словникова робота

Першого дня осені по всіх школах збираються діти і відзначають своє свято. (На дошці записано речення: *Перше вересня — День знань*.)

- Прочитайте речення і поясніть, чому Перше вересня — це свято.
- Спишіть речення й підкресліть слова, у яких звуків менше, ніж букв.

Зробимо висновок: в українській мові є буква, яка не позначає звука, але виконує іншу важливу роботу — вказує на м'якість попереднього приголосного. Як називається ця буква? (*М'який знак, знак м'якшення*.)

У записаному реченні зустрілось перше словникове слово, написання якого вам треба запам'ятати. Це слово *вересень*.

- Запишіть слово *вересень*, поділіть його на склади. Підкресліть букви, які позначають голосні звуки. Складіть звукову модель цього слова.
- Назвіть усі звуки цього слова. ([*в*ерисен'*н*])

Д о в і д к а. Назва цього місяця пов'язана з назвою рослини верес, яка саме у вересні цвіте рожево-бузковим цвітом.

3. Творча робота.

- Зі слів із довідки складіть два-три словосполучення, в яких одне зі слів буде *вересень*.

Слова для довідки: урожайний, сонячний, дощовий, теплий, холодний, прийшов, дочекалися.

4. Запис під диктовку.

- Запишіть і поясніть зміст речень.

Вересень — рум'янець року.

Вчиться вересень читати, вчиться літери складати.

5. Самостійна робота.

- Прочитайте вірш Тамари Коломієць і з'ясуйте, що роздає вересень.

У вересня щедра рука.

Солодкий зрива виноград.

— Заходьте! — він з двору гука.

І кожен з нас вересню рад.

І яблука трусить з гілок,

Бо щедра, ой щедра рука

І сипле в портфелі сливок.

У вересня-садівника.

- Запишіть назви фруктів і зробіть звуковий аналіз цих слів. (Проводиться взаємоперевірка зошитів.)

- Хто бажає продовжити подорож країною Мови?

V. ФІЗКУЛЬТХВИЛИНКА

VI. ЗАКРІПЛЕННЯ І ОСМИСЛЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Робота над вправами зі звуковим аналізом слів за підручником).

• Вправа 2 (с. 4).

- Прочитайте та відгадайте загадку.
- Розгляньте звукову модель слова-відгадки й пригадайте, що означають рисочки та кружечки. Чому схема слова поділена на частини?
- Якої позначки немає в цій схемі й що вона позначає? (м'який приголосний.)

• Вправа 3 (с. 4).

- Які слова у вірші відповідають поданим звуковим моделям? «Слово про слово». (Пояснення значення слова *звук*.)

• Вправа 4 (с. 5).

Попрацюємо разом.

Складання слів із поданих звуків і запис їх у зошит.

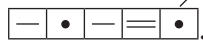
- Які слова ви утворили?

- Назвіть звуки в утворених словах.
- Чому для запису слова *учень* потрібно 5 букв?

- **Вправа 5 (с. 5).**

Робота в парах.

- Знайди слово, яке відповідає звуковій моделі слова.

(Взаємоперевірка виконання завдання.)

2. Робота із зошитом

- **Вправа 1 (с. 1).**

- Які слова відповідають поданій звуковій моделі?
- Добери ще декілька слів, які відповідають цій звуковій моделі.

VII. ПІДСУМОК УРОКУ

Запитання до учнів.

- Що пригадали сьогодні на уроці?
- Чи задоволені ви своєю роботою?
- Що треба ще повторити?
- Чи подобається вам ваша робота в зошиті, чи каліграфічно ви писали?

VII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Виконати вправу 6 (с. 5 підручника).

УРОК № 2

- Тема:** Звуки і букви. Алфавіт. (Продовження теми).
- Мета:** закріплювати знання учнів про звуки української мови, робити звуковий аналіз слів, вчити визначати смислорозрізнявальну роль звуків; розвивати фонематичний слух, формувати пізнавальну самостійність, інтерес до навчання; виховувати старанність, любов до мови, читання.
- Обладнання:** «світлофори».

I. ОРГАНІЗАЦІЯ КЛАСУ

II. ПЕРЕВІРКА ДОМАШНЬОГО ЗАВДАННЯ

- Чому сонечко сміялося, а берези сумували?
- У звуковій моделі якого слова однакова кількість голосних і приголосних звуків?

Додаткові запитання:

- Із чого складаються слова?
- Що ви знаєте про звуки?
- Як позначаються звуки на письмі?
- Які букви вказують на м'якість приголосних?
- Скільки голосних в українській мові?
- Що ви знаєте про букви?

III. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ І ЗАВДАНЬ УРОКУ

Слово вчителя.

Сьогодні на уроці ми продовжимо розмову про звуки та букви, будемо спостерігати, як впливає на значення слова зміна навіть одного звуку, будемо працювати над звуковим аналізом слів.

IV. ПОВТОРЕННЯ Й ЗАКРІПЛЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Колективна робота за підручником.

- Прочитайте розмову, яка відбулася між двома учнями (с. 7).
- А ви помічали які-небудь «цікавинки» в нашій мові?

• Вправа 8 (с. 6).

Зараз ми впевнимися, як впливає зміна тільки однієї букви в слові на його значення і як важливо чітко й правильно вимовляти слова. Такі слова називають метаграмами.

- Прочитайте завдання. Що треба зробити у вправі?
- Доберіть до поданих слів такі, що відрізняються першим звуком, записавши слова парами за зразком. Підкресліть букви, якими вони відрізняються.
- Складіть речення з двома словами.

(Учні називають пари слів і букви, якими вони відрізняються. 3–4 учні розповідають складені речення.)

2. Добери правильні букви.

- Я буду читати вірш, а ви визначатимете, які букви «пожартували» і змінили зміст слів. Вам треба дібрати букви, які мають бути в словах, щоб вони відповідали змісту.